

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	6 augustus 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-BSB-2020-0945	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8212DAEC	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	1 juli 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften	ONDERWERP	Ontheffing beheer en schadebestrijding

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 1 juli 2020 van de Stichting Faunabeheer-eenheid Utrecht te Renswoude om ontheffing in het kader van artikel 3.8, gelezen in samenhang met artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in artikel 3.8, eerste en vijfde lid, artikel 3.10, eerste en tweede lid, artikel 3.17, eerste lid en artikel 3.26, derde lid, van de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht en Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 hebben wij besloten u:

Ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in;

- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de wet voor het jaarrond beperken van de populatie damherten (*Dama dama*) in de provincie Utrecht;
- artikel 3.26, eerste lid, aanhef en onder b, van de wet voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.12, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van het geweer in een veld kleiner dan 40 ha.;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de wet voor wat betreft het gebruik van het geweer:
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer 1 uur voor zonsopgang en 1 uur na zonsondergang;
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer, bij zieke, gewonde, gebrekkige en in nood verkerende dieren, in de periode tussen 1 uur na zonsondergang en 1 uur voor zonsopgang;
 - o artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, aanhef en onder d, van de wet;
 - o artikel 3.25, eerste lid, van de wet voor wat betreft het gebruik van lokvoer in het gebied Plantage Willem III / Remmerdensche heide;
 - o artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder c, van de wet voor wat betreft het voorzien van het geweer van een restlichtversterker, warmtebeeldkijker en geluidsdemper als bedoeld in artikel 3.13, vierde lid, van het Besluit natuurbescherming;
- ontheffing wordt verleend voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025 (hierna: FBP).

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht (gebied A) en ziet op het doden van damherten in het belang van verkeersveiligheid, het voorkomen van belangrijke schade aan landbouwgewassen, om concurrentie met reeds aanwezige natuurwaarden te voorkomen en om de gewenste

nulstand te handhaven, zoals nader omschreven in hoofdstuk 6.3 van het FBP en het voorkomen van onnodig lijden van zieke of gebrekkige damherten. Daarnaast heeft de aanvraag betrekking op het aangewezen leefgebied bestaande uit de natuurterreinen Elster Buitenwaard, Plantage Willem III er Remmerdense Heide (gebied B) en ziet naast de hiervoor genoemde reden op het doden van damherten in het belang van beperking van de populatieomvang om ongewenste uitbreiding van het leefgebied te voorkomen.

Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder a, artikel 3.25, eerste lid, artikel 3.26, tweede lid aanhef en onder a, artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder c van de wet, gelezen hebbende de artikelen 3.13 en 3.16 van het Besluit natuurbescherming voor wat betreft de diersoort damhert (*Dama dama*) voor de periode van de duur van het FBP.

III. Toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de wet, het Beleidskader Wet Natuurbescherming provincie Utrecht 2017, Besluit Natuurbescherming en het goedgekeurde Faunabeheerplan. Het damhert (*Dama dama*) is een van nature in Nederland in het wild levende diersoort welke beschermd is ingevolge artikel 3.10, eerste lid, van de wet en genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de wet. In de provincie wordt Utrecht wordt buiten het aangewezen leefgebied een nulstand nagestreefd.

IV. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag is door ons op 1 juli 2020 ontvangen.

V. Toetsing beheer en schadebestrijding

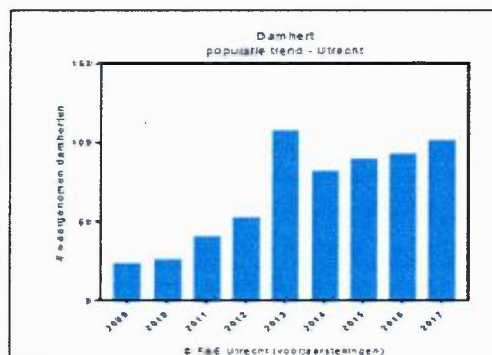
Beleid

Ontheffing kan verleend worden wanneer ingrijpen nodig is in het kader van een wettelijk belang en indien er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn en daarnaast geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Ontheffing op grond van artikel 3.17, eerste lid, van de wet wordt verleend aan een Faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde Faunabeheerplan.

In de vergadering van 13 juni 2019 heeft het bestuur van de Faunabeheereenheid Utrecht het FBP 2019-2025 vastgesteld. Wij hebben het FBP goedgekeurd bij besluit van 7 juli 2020. In het FBP is de onderbouwing voor deze ontheffingsaanvraag gegeven en maakt tevens deel uit van onze overwegingen.

Aantalontwikkeling en verspreiding

De huidige Nederlandse damhertpopulaties zijn grotendeels ontstaan door uitzetting in de 20e eeuw. In 2000 verschenen de eerste twee damherten op Plantage Willem III–Remmerdense Heide bij Elst in de provincie Utrecht. In 17 jaar tijd is de groep tot rond de 100 individuen gegroeid. Hierbij was de populatiegroei in de eerste vier jaar ca. 45% per jaar. Nadat er met beheer is gestart is de groei afgenomen tot ca. 7,5% per jaar. De natuurgebieden Plantage Willem III–Remmerdense Heide en Elster Buitenwaard zijn omheind om grote grazers (runderen en paarden) binnen het gebied te houden. De afrasteringen rondom de gebieden zijn niet hert-kerend en zo gemaakt dat wilde dieren zoals dassen (*Meles meles*), hazen (*Lepus europaeus*), reeën (*Capreolus capreolus*) en damherten (*Dama dama*) goed kunnen passeren. In de provincie Utrecht worden buiten Plantage Willem III–Remmerdense Heide en Elster Buitenwaard incidenteel damherten waargenomen, solitair of in kleine groepjes. Buiten de genoemde gebieden wordt het damhert niet getolereerd en wordt er middels afschot actief een nulstand nagestreefd.

Figuur 1: Aantalontwikkeling van het damhert in de provincie Utrecht, periode 2009-2017 (Bron: de FBE Utrecht, 2018).

Verkeersveiligheid en landbouwschade

Door het actief handhaven van de nulstand buiten het aangewezen leefgebied en het beperken van de aantallen binnen dit gebied is het aantal aanrijdingen met damherten over de periode 2012-2017 beperkt gebleven tot vier. In de voorgaande beheerperiode van 2014-2019 is geen noemenswaardige schade aan gewassen gemeld in de provincie Utrecht. In andere provincies is echter gebleken dat damherten wel degelijk substantiële schade kunnen veroorzaken.

Schade aan flora en fauna

Grote grazers, waaronder het damhert hebben een negatief effect op reeënpopulaties. In het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied is een sterke afname te zien in de reeënpopulatie met tegelijkertijd een toename van de damhertpopulatie. De Zoogdierveniging geeft hierbij aan dat er een correlatief verband is tussen het vrijwel verdwijnen van het ree en de toename van het damhert in het duingebied. Vermoedelijk speelt zowel voedsel-aanbod als een veranderende vegetatie hierbij een belangrijke rol. Begrazing door het damhert kan een negatief effect hebben op het aantal plantensoorten. Een veranderende vegetatie lijkt verder ook te zorgen voor een afname in het aantal vlindersoorten. Dit effect is het grootst op begrazing gevoelige soorten.

Populatiebeheer

Jaarlijks wordt aan de hand van de telgegevens en de doelstellingen van het Utrechts Landschap een afschotplan opgesteld voor de groep herten in het aangewezen leefgebied. Na instemming van de Provincie Utrecht verleent de FBE Utrecht toestemming voor de uitvoering van het afschotplan. In het plan zal rekening worden gehouden met de praktische uitvoerbaarheid van het beheer. Naast het niet halen van de doelstelling kan het moeizaam realiseren van het gewenste afschot ook een reden zijn om een kleinere groep damherten te handhaven. Hiermee wordt voorkomen dat de groep damherten ongecontroleerd toeneemt. Er wordt in het aangewezen leefgebied gestreefd naar een groep van 80 damherten.

Het aangewezen leefgebied van de damherten wordt bezocht door recreanten. De aanwezige damherten vertonen nu een redelijk vertrouwd gedrag richting deze bezoekers (Utrechts Landschap, 2017). Om de beleefbaarheid in stand te houden zijn daarom de volgende aanvullende uitgangspunten van toepassing bij het populatiebeheer:

- Afschot wordt hoofdzakelijk gerealiseerd in het bosrijke deel;
- In de selectie van dieren ligt het accent op vrouwelijke dieren;
- Elke vorm van associatie tussen jager, bejaging en damherten wordt voorkomen, om geen schuw gedrag richting mensen te laten ontstaan;
- Bij het afschot wordt gebruik gemaakt van een geluidsdemper;
- Afschot binnen het aangewezen leefgebied wordt in de buitenste schil van het gebied gepleegd.

Om het risico op schade te minimaliseren en ter bevordering van de verkeersveiligheid blijft in de rest van de provincie, conform het Beleidskader Natuur provincie Utrecht 2017, de nulstand gehandhaafd.

Evaluatie

Ondanks meerdere uittredingen van damherten uit het aangewezen leefgebied heeft effectief beheer voorkomen dat zich een groep heeft gevestigd buiten het leefgebied. De toenemende groep vraagt om een steeds hogere beheerinspanning om te voorkomen dat de populatieomvang verder toeneemt. Het is te verwachten dat bij een hoge groepsdichtheid de migratiestromen toenemen. Het risico op aanrijdingen wordt in hoge mate bepaald door de dichtheid van een populatie.

Overzicht geschoten dieren

Overzicht van aantal gedode damherten, 2012-2017. Bron: FaunaRegistratie systeem.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Locatie						
Plantage Willem III	0	8	8	18	7	16
Buiten Plantage Willem III	0	4	6	1	6	3
TOTAAL UTRECHT	0	12	14	19	13	19

Figuur 2: Overzicht aantal geschoten damherten in de provincie Utrecht, periode 2012-2017 (Bron: de FBE Utrecht, 2018).

Gunstige staat van instandhouding

Het damhert is geen bedreigde diersoort en staat niet op de nationale Rode Lijst. Landelijk en provinciaal is de populatieomvang stabiel tot licht toenemend. Vanwege de uitbreiding van het leefgebied met de Elster Buitenwaard is de maximale streefstand in het leefgebied verhoogd tot 100 stuks.

Het beheer van de damhertenpopulatie middels afschot in het belang van de verkeersveiligheid en ter voorkoming van schade aan landbouwgewassen en houtopstanden heeft geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van het damhert in Nederland.

Middelen

In artikel 3.25, eerste lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren mogen worden gebruikt. Op grond van het derde lid van dit artikel worden slechts middelen aangewezen die nadelige gevolgen voor het welzijn van dieren voorkomen, dan wel beperken. Derhalve is in artikel 3.15, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming opgenomen dat voor het doden van damherten uitsluitend geweren mogen gebruikt met ten minste één getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie tenminste 2200 joule op 100 meter van de loopmond bedraagt.

De effectiviteit van de uitvoering van de beheermaatregelen kan verhoogd worden door het inzetten van restlichtkijkers, en warmtebeeldkijkers. Bij het gebruik van een geluiddemper is er minder verstoring in het veld en de nabije omgeving en minder belastend voor de gebruiker. Bij gebruikmaking van de genoemde middelen kan het geweer in de praktijk vaker, effectiever en met minder verstoring ingezet worden, en daardoor bijdragen aan een effectiever populatiebeheer. Het gebruik van een geluiddemper is alleen toegestaan indien de gebruiker dit op grond van de Wet Wapens en Munitie is toegestaan. Het is toegestaan het middel geweer te gebruiken vanaf of vanuit een stilstaand motorvoertuig.

Het gebruik van lokvoer is binnen het toegewezen leefgebied toegestaan, de toegestane hoeveelheden en soorten zijn vermeld in bijlage B.

Duur en perioden

Er wordt ontheffing gevraagd om jaarrond gebruik te mogen maken van het geweer van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang. Dit is verboden op grond van artikel 3.16, eerste lid, onder a, van het Besluit natuurbescherming. In artikel 3.26, derde lid, van de wet is bepaald dat bij het verlenen van een ontheffing, genoemd in artikel 3.25, eerste lid van de wet, ook ontheffing kan worden verleend van dit verbod. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, (dieren-)welzijn en milieu.

In het FBP is aangegeven dat het, gelet op de leefwijze van het damhert, nodig is om ook in de vroege en late schemer zijnde een uur voor zonsondergang en een uur na zonsondergang afschot te kunnen plegen. Juist het gebruik tijdens deze extra uren is essentieel om het beoogde beheer te kunnen uitvoeren en om daarmee de doelen zoals in het FBP geformuleerd te kunnen realiseren. De belangen die hierbij in het geding kunnen zijn, zijn veiligheid en (dieren-) welzijn. Naar ons oordeel is er in de schermerperiode voldoende licht om damherten van andere dieren en mensen te kunnen onderscheiden en op een verantwoorde wijze te kunnen aanspreken, dit eventueel in combinatie met de genoemde toegestane middelen.

VI. Conclusie

Gezien het FBP en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht en gelet op de naar voren gebrachte en hierboven beschreven feiten en omstandigheden zijn wij van oordeel dat in het belang van verkeersveiligheid en ter voorkoming van schade aan bossen, landbouwgewassen, flora en fauna en het uitvoeren van populatiebeheer binnen het aangewezen leefgebied voldoende onderbouwd is om het doden met behulp van een geweer, inclusief aanvullende middelen, van damherten (*Dama dama*) toe te staan en ontheffing te verlenen.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlagen bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgescreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 september 2020. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiëlebebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

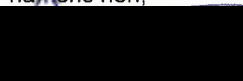
Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing.

- Stichting Faunabeheereenheid Utrecht te Renswoude.

Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- Politie Regio Utrecht, coördinator bijzondere wetten.
- Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht te Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

BIJLAGE A: HANDHAVING NULSTAND

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 6 augustus 2020, zaaknummer Z-WNB-BSB-2020-0945.

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Voorschriften

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinghouder kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt voor het gehele werkgebied van de Faunabeheereenheid Utrecht voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing geldt jaarrond vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang,
2. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer van het damhart (*Dama dama*) ter voorkoming c.q. reducering van verkeersonveiligheid en ter voorkoming van schade aan bossen, landbouwgewassen, flora en fauna en het handhaven van de nulstand buiten het aangewezen leefgebied.
3. Afschot van zieke, gewonde, gebrekkige en in nood verkerende dieren is 24 uur per dag toegestaan.
4. Gebruikmaking van een geweer, waarbij wordt gehandeld in afwijking van de regels, inzake jachtvelden kleiner dan 40 ha is toegestaan.
5. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan binnen een straal van 250 meter gemeten vanuit het hart van een ecoduct. Indien de Faunabeheereenheid Utrecht dit nodig acht kan daar met kennisgeving vooraf aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (hierna RUD) en onder nadere motivatie van afgeweken worden voor zover dit het functioneren van het betreffende ecoduct niet wezenlijk aantast.

Middelen

6. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in het besluit waar deze voorschriften onderdeel van zijn.
7. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in de van toepassing zijnde gebruiksvoorschriften, onder E.

BIJLAGE B: POPULATIEBEHEER

Voorschriften verbonden aan het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 6 augustus 2020, zaaknummer Z-WNB-BSB-2020-0945..

Naast de wettelijke voorschriften voortvloeiend uit de Wet natuurbescherming zijn op grond van artikel 5.3 Wnb de volgende voorschriften verbonden:

Voorschriften

Door gebruikmaking van deze ontheffing verklaard ontheffinghouder kennis genomen te hebben van de inhoud van op deze ontheffing van toepassing zijnde Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de Begrippenlijst, zoals deze van toepassing zijn op het moment dat van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt. De Gebruikersvoorschriften, Algemene Voorschriften FBE Utrecht en de begrippenlijst, welke te raadplegen zijn op de website www.fbeutrecht.nl en www.provincie-utrecht.nl worden hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Reikwijdte

De ontheffing geldt voor het aangewezen leefgebied Plantage Willem III–Remmerdense Heide en Elster Buitenwaard, zoals aangegeven op onderstaand kaart, voor de duur van het Faunabeheerplan 2019-2025.

Figuur 3: Leefgebied Plantage Willem III–Remmerdense Heide en Elster Buitenwaard

Specifieke voorschriften

1. De ontheffing kan worden gebruikt na instemming van de provincie, team Natuur en Landbouw, met een door de FBE goedgekeurd jaarlijks afschotplan.
2. De ontheffing geldt jaarrond vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang,
3. De ontheffing geldt voor het doden met behulp van het geweer van het damhert (*Dama dama*) ter beperking van de populatieomvang om uittreding uit het leefgebied te voorkomen en ter voorkoming c.q. reducering van verkeersonveiligheid.
4. Afschot van zieke, zwakke, gewonde, gebrekkige en in nood verkerende dieren is 24 uur per dag toegestaan.
5. Gebruikmaking van een geweer, waarbij wordt gehandeld in afwijking van de regels, inzake jachtvelden kleiner dan 40 ha is toegestaan.
6. Het gebruik van het geweer is niet toegestaan binnen een straal van 250 meter gemeten vanuit het hart van een ecoduct/faunapassage. Indien de Faunabeheereenheid Utrecht dit nodig acht kan daar met kennisgeving vooraf aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (hierna RUD) en onder nadere motivatie van afgeweken worden voor zover dit het functioneren van het betreffende ecoduct niet wezenlijk aantast.

Middelen

7. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in het besluit waar deze voorschriften onderdeel van zijn.
8. Middelen zijn toegestaan zoals benoemd in de van toepassing zijnde gebruiksvoorschriften, onder E.
9. Het gebruik van lokvoer is toegestaan, echter beperkt tot de volgende soorten;
 - mais, graan, eikels, beukennoten, kastanjes, aardappelen, bieten(pulp) en fruit;
 - rundveebrokken (o.a. Synchron Oranje 5060 en AV. Melkv. BR940/95);
 - mineralenblokken en likstenen.
10. De maximale hoeveelheden te gebruiken lokvoer is naar soort;
 - mais, graan, eikels, beukennoten en kastanjes 175 kg / 100ha / jaar;
 - bietenpulp en rundveebrokken 175 kg / 100ha / jaar;
 - aardappels, bieten en fruit 1.000 kg / 100 ha / jaar.

Jachthouder is verantwoordelijk voor het correct inzetten van het middel lokvoer.